

ATP Vojvodina - hronika zaustavljene investicije

Evropski zvani-nici o napredovanju Srbije u rasvetljavanju 24 sporne privatizacije

Odli~no, ali nedovoljno

Po-etkom 2012. izgledalo je da }e doma}e vlasti kona-no razjasniti {ta se de{avalo u slu-ajevima 24 sporne privatizacije. Kampanja za predsedni-ke i parlamentarne izbore u to vreme bila je u punom jeku, a na krilima obe}anja, izme|u ostalog, o beskompromisnoj borbi protiv korupcije, naprednjaci su osvojili veliki deo bira-kog tela. Paralelno sa tim, Evropa je pokazala veliko interesovanje za te predmete i najavila da nema govora o otvaranju poglavlja 23 i 24 dok se oni ne re{e. Prvi put, Evropski parlament je u martu izglasao Rezoluciju o napretku Srbije u kojoj je deciderano navedeno da se zahteva razre{enje tih slu-ajeva, a u pet najve}ih predmeta - privatizacije Jugoremedije, Mobtela, C-marketa, Sartida, i ATP Vojvodina, zatra`eno je da se ispita i uloga institucija. Pri tom, u ranijim

Pod budnim okom evropske administracije: Sedi{te EU u Briselu

Foto: Bojan Oveji

prepiskama sa srpskim vlastima, Evropska komisija je predmet ATP Vojvodine izdvojila kao jedini primer u kome nije o{te}ena dr`ava kroz privatizaciju, nego investitor.

U Rezoluciji se jo{ od srpskih vlasti tra`ilo da otvore i dokumente u vezi sa privatizacijom, koji se vode kao dr`avna tajna, a skrenuta je pa`nja i

na druge prijavljene neregularnosti, naro-ito u oblasti privatizacije i javnih nabavki, zbog -ega se poziva na aktivnije anga`ovanje nezavisnih dr`avnih agencija da obezbede detaljnu istragu kako bi po-inioci bili privedeni pravdi. „Kada je re- o borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala, EP pozdravlja usvajanje

zakona i propisa u ovoj oblasti u Srbiji, ali istovremeno izra`ava zabrinutost zbog nedostatka njihove primene i zbog uticaja vlasti na rad nezavisnih institucija i medija“, navodi se u Rezoluciji iz marta 2012. Ova pitanja, gotovo tri godine kasnije, i dalje su aktuelna.

Istina, odmah po uspostavljanju nove vlasti usledilo je nekoliko spektakularnih hap{enja, u policiji je formiran tim sa zadatkom da istra`i „listu od 24“. Delovalo je da }e suzbijanje korupcije i rasvetljavanje privatizacija biti uspe{no. Danas, kada se sumiraju rezultati, evidentno je da ni jedan od predmeta sa liste nije dobio sudski epilog, tim koji je u policiji za to bio zadu`en rasformiran je a da ni u jednom slu-aju nije istra`ena uloga institucija niti nalogodavaca. Kod ATP Vojvodine je apsurdno i {to je umesto istrage o tome ko je pri-inio {tetu preduze}u, za-

U izve{taju o napredovanju Srbije navodi se da u vladi koju predvodi Vu-ij nesumnjivo postoji politi-ka volja da se re{e predmeti korupcije visokog profila, ali da za to nisu spremne neke strukture unutar dr`ave

poslenima i vlasniku, ali i novosadskoj gradskoj kasi, policija podigla krivi-nu prijavu protiv investitora Ilije Devija, koji je u jednom trenutku, tokom istra`nog postupka, proveo vi{e od mesec dana u pritvoru.

Te nelogi-nosti nisu promakle evropskim parlamentarcima. U jednom od poslednjih izve{taju o napredovanju Srbije, objavljenom sredinom oktobra pro{le godine, navodi se da su sada{nja srpska vlada i premijer Vu-ij pokazali sna`nu posesivenost re{avanju ovog pita-

nja. Me|utim, „generalno su potrebni dalji naponi kako bi pravosudni organi i tu`ila{tvo postali aktivniji“. „Ocenjujemo da i pored nesumnjive politi-ke odlu-nosti u vrhu zemlje, neke strukture unutar dr`avnog aparata i pravosu|e, kao {to su kancelarije Specijalnog tu`ila{tva, nisu pravilno postupala u predmetima korupcije visokog profila“, zaklju-ilo je Evropski parlament. Ve}ina doma}ih stru-njaka i javnost, sla`u se sa ovim ocenama.

M. N. S.

Da li je Grad propustio rok za ostvarivanje regresnog prava

U sporu izme|u tu`ioca ATP Vojvodine i Ilije Devija kao ume{a-a na strani tu`ioca, a protiv tu`enog Grada Novog Sada, Vrhovni kasacioni sud je 9. maja 2013. godine presudio je da je Grad u obavezi da tu`iocu sa kamatom isplati ne{to manje od -etiri miliona evra. Ta dosu|ena {teta je ispla}ena preduze}u i Grad je time stekao pravo na regresno potra`ivanje prema odgovornom licu. Naime, prema odredbama -l. 172 st. 2. Zakona o obligacionim odnosima, pravno

Foto: Mirza Stevanovi

lice koje je {tetu isplatilo, ima regresno pravo na naknadu od lica koje je {tetu skrivilo namerno ili krajnjom nepa`njom. Me|utim, to regresno pravo zastareva u roku od {est meseci od dana isplaje}ene naknade {tete. Svaki gra|anin Novog

Sada, poreski obveznik, svakako bi trebalo da se zapita da li je Grad Novi Sad podneo tu`bu protiv odgovornih lica u zakonom predvi|enom roku? A ako nije, ko je odgovoran za propu{tanje ovog roka?

Emir Ja{arevi{, advokat

Posledica nereformisanog pravosu|a

Na-in na koji se vodi slu-aj ATP Vojvodine samo je posledica nereformisanog pravosudnog sistema, u kome su najslabije karike u policiji i tu`ila{tvu. Nije nam za utehu {to je i Evropska unija u svojim izve{tajima na to ukazivala, jer se i dalje ni{ta ne menja. Iako u policiji i tu`ila{tvu ima vr-snih profesionalaca koji poku{avaju da rade svoj posao, prevelik je broj onih koji funkcioni{u po sistemu oslu{kivanja. Oni procenjuju {ta se de{ava u vrhu vlasti, u krugovima koji odlu-uju, u centrima politi-ke, ali i ekonomske mo}i. Na-inom na koji vode krivi-ne postupke, ko ga obuhvataju krivi-nim gonjenjem, poku{avaju da zadovolje pretpostavljena ili

Foto: Mirza Stevanovi

stvarna o-ekivanja onih koji su u vrhu piramide odlu-ivanje. Zato se kod nas ne dovodi u pitanje borba protiv korupcije, i stranci su tu u pravu - politi-ka volja postoji. Ali klju-ni defekt je na-in na koji tu`ila{tvo i policija to realizuju - da li postupaju krajnje profesionalno, ili tu ima zloupotrebe, podmetanja, selektiranja. Za nas koji smo blizu tih krugova, jasno je da me|u njima ima i me|usobnog razra-unavanja, vra}anja „starih dugova“, ima zadovoljavanja drugih struktura, ali i nespremnosti i nekompetentnosti zbog -ega se javlja strah od gubitka posla, pozicije, pa je najbolje „re{enje“, kako ne bi bili prozivani u javnosti, da -oveka gurnu u krivi-ni progon pa kako bude.

Ja zaista ne mislim da bilo ko iz vrha vlasti daje direktne smernice po modelu „ovoga hapsi“ ili „ovoga istra`uj“. Naprotiv, verujem da kada su u pitanju krupna dela sve funkcioni{e po sistemu referisanja - ako policija tvrdi da ima nekog krivi-nog dela, a tu`ilac to potvrdi, normalno je da }e vlast tra`iti da se to i procesura. A onda se -uje „Vu-ij uhapsio“ i „Vu-ij nalo`io“. Ali, kada posle do|e do su-vidi se da li je u toj prvoj fazi posao ura|en profesionalno. Onda se pitamo za{to je toliko osloba|aju}ih presuda, koliko je nadoknada ispla}eno iz dr`avne kase zbog neopravdanog progona. Ima, naravno i sudija koji funkcioni{u po ovom principu, zbog karijere, napredovanje, ali je opet malo druga-ije i ja sud ne bih stavljao u isti ko{.

Nikola Stanojevi{, advokat

Geneza slučaja ATP Vojvodine

Na aukciji 2004. godine Ilija Devij je kupio ATP Vojvodinu, a ve u prvog godini ispunio je investicioni plan, na lizing kupio tridesetak novih autobusa, dobio zastupni- {tvo „Setre“ i „Mercedesa“ i zaposlio 200 novih radnika. U drugog godini je, na osnovu ugovora sa Gradom Novim Sadom, po- eo izgradnju me |unarodne autobuske stanice, na zemlji (tu ATP Vojvodine, a ta investicija, „te(ka“ oko 30 miliona evra, finansirana iz kredita za koje je on garantovao li-nom imovinom, osim savremenih perona i glavne zgrade imala je i servis od 4.000 kvadrata, izgra |en po projektu „Mercedesa“ kako bi bio centar za ovaj deo Evrope. Obaveza Grada bila je da po zavr(aku gradnje preusmeri saobra|aj na novu lokaciju. To, me |utim, nije u-injeno, nova stanica nije mogla da po-ne sa radom i pod

pritskom kreditnih rata. ATP Vojvodina je oti(ila u ste-aj, a 500 radnika je izgubilo posao. Ugovor sa Gradom i danas je na snazi, ali stanica jo(ne radi. Zbog -ega -to dr`avni organi nisu istra`ivali. Istraga je okrenuta ka utvr|ivanju eventualnih nezakonitosti u poslovanju Devija, ali je pitanje zbog koga je ATP Vojvodina bila na „listi od 24“ nisu dotaknuta. Naime, Evropska unija je zatra`ila da se ispita uloga institucija u ovom i jo(-etiri ve)a predmeta, a javnost bi uz to, volela da zna i u-ijem je interesu uni(teno jedno solidno preduze|e.

U momentu kada se problem nove autobuske stanice pojavio, spekulisalo se da ima nekoliko zainteresovanih grupa, uglavnom iz sveta „priljavog kapitala“, koji su `eleli da „preuzmu“ tu investiciju. Njima je odgovaralo da firma ode u ste-aj, kako bi (to vi(e oborili cenu objekata. Za(fo

U momentu kada se problem nove autobuske stanice pojavio, spekulisalo se da ima nekoliko zainteresovanih grupa, uglavnom iz sveta „priljavog kapitala“, koji su `eleli da „preuzmu“ tu investiciju. Njima je odgovaralo da firma ode u ste-aj, kako bi (to vi(e oborili cenu objekata. Za(fo

Ustavna (ne)jednakost

Emir Ja(arevi)

„... Ugovor koji su zaklju-ili parni-arije u o-iglednoj suprotnosti sa odre|enim dru(tvenim normama i na-elima obligacionog prava i u suprotnosti sa dobrim poslovnim obi-ajima. Njegovim izvr(enjem bi se u ve|oj meri naru(ila materijalna dobra na (tetu Javnog gradskog saobra|ajnog preduze|a, a ugovornici su pritom postupali sa lo-(om namerom, tj. namerom da se nanese (teta tre)em licu i omogu-ji koristi tu`iocu.“...“Ugovornici su bili namerni da delatnost stani-nih usluga u me |umesnom i me |unardnom saobra|aju izmeste sa Bu-levara Ja(e Tomi)a broj 6, na novoizgra |enu autobusku stanicu tu`ioca. A to podrazumeva, iako nije direktno re-eno, zabranu -onemogu-|avanje ove delatnosti dotada-(njem i sada)(njem vr(iocu JGSP-u i poveravanje iste delatnosti u celo-sti tu`iocu. Otuda se name|je pitanje mo`e li takvo ugovaranje na (tetu vr(ioca te delatnosti i preno-(enjem iste na tu`ioca proizvoditi pravno dejstvo u odnosu na JGSP. Mo`e li tu`eni ugovorom preuzeti nove autobuske stanice. Po oceni revizijskog suda takvo ugo-varanje je ni(tavo.“

lako Ustav garantuje jednaku pravnu za(titu svim oblicima svojine, u praksi je interes privatne podre|en interesu javne svojine

Grad Novi Sad kao ugovorna strana bio je upoznat i svestan obima investicije ATP Vojvodine i posledica nepridr`avanja ugovornih obaveza

Prema odredbama obligacionog prava, poverilac ima pravo na naknadu (tete i izmakle koristi koje je du`nik u vreme zaklju-enja ugovora morao predvideti kao mogu|u posledicu povrede ugovora

Prema odredbama -l. 36 Ustava Republike Srbije, jem-i se jednaka za(tita prava pred sudovima i drugim dr`avnim organima. A prema odredbama -l. 86 Ustava, jem-i se privatna, zadr`na i javna svojina (dr`avna svojina, svojina autonomne pokrajine i svojina jedinice lokalne samouprave). Svi oblici svojine imaju jednaku pravnu za(titu. Ova Ustavom proklamovana jednakost pred sudom vrlo -esto se pretvara u nejednakost ako se sa suprotne strane kao stranka nalazi Republika Srbija ili Autonomna pokrajina Vojvodina ili Grad Beograd ili Grad Novi Sad ili neki drugi grad, pa -ak i javno preduze|e. Za ovu ustavnopravnu (ne)jednakost ima mnogo primera u praksi. Za potrebe ovog teksta izdvajam:

U svakodnevi, kad su u pitanju sudske odluke, sve vi(e -uju komentari: „Sudske odluke se ne komentari(, u ve|e se izvr(avaju.“ Autor ovog teksta bi ovaj komentar preuredio i pro(iorio na slede|i na-in: „Sudske odluke se izvr(avaju na isti na-in, bez obzira ko je izvr(vr(ni du`nik. Zbog javnosti, zbog Srbije kao pravne dr`ave, svaku sudska odluku koja iza|e iz suda, treba (to vi(e javno, stru-no i odgovorno komentarisati.“

U svakodnevi, kad su u pitanju sudske odluke, sve vi(e -uju komentari: „Sudske odluke se ne komentari(, u ve|e se izvr(avaju.“ Autor ovog teksta bi ovaj komentar preuredio i pro(iorio na slede|i na-in: „Sudske odluke se izvr(avaju na isti na-in, bez obzira ko je izvr(vr(ni du`nik. Zbog javnosti, zbog Srbije kao pravne dr`ave, svaku sudska odluku koja iza|e iz suda, treba (to vi(e javno, stru-no i odgovorno komentarisati.“

U svakodnevi, kad su u pitanju sudske odluke, sve vi(e -uju komentari: „Sudske odluke se ne komentari(, u ve|e se izvr(avaju.“ Autor ovog teksta bi ovaj komentar preuredio i pro(iorio na slede|i na-in: „Sudske odluke se izvr(avaju na isti na-in, bez obzira ko je izvr(vr(ni du`nik. Zbog javnosti, zbog Srbije kao pravne dr`ave, svaku sudska odluku koja iza|e iz suda, treba (to vi(e javno, stru-no i odgovorno komentarisati.“

U sporu izme|u tu`ioca ATP Vojvodine i Ilije Devija kao ume(fa-a na strani tu`ioca, a protiv tu`e-nog Grada Novog Sada, Vrhovni kasacioni sud (Ve)e sudije Stojana Joki)a u presudi od 09. maja 2013. godine, presu |uje da su Grad Novi Sad i u to vreme privatno preduze|e je ATP Vojvodina a.d. Novi Sad, 8. maja 2006. zaklju-ili apsolutno ni-(tav ugovor. Podsetimo, prema tom ugovoru ATP Vojvodina je imala obavezu da izgradi na svojoj lokaciji novu autobusku stanicu, a Grad Novi Sad je imao obavezu da sa stare autobuske stanice izmesti me |umesni i me |unarodni saobra|aj. Stav o ni(tavnosti tog dokumenta Vrhovni kasacioni sud obrazla`e na slede|i na-in:

U sporu izme|u tu`ioca ATP Vojvodine i Ilije Devija kao ume(fa-a na strani tu`ioca, a protiv tu`e-nog Grada Novog Sada, Vrhovni kasacioni sud (Ve)e sudije Stojana Joki)a u presudi od 09. maja 2013. godine, presu |uje da su Grad Novi Sad i u to vreme privatno preduze|e je ATP Vojvodina a.d. Novi Sad, 8. maja 2006. zaklju-ili apsolutno ni-(tav ugovor. Podsetimo, prema tom ugovoru ATP Vojvodina je imala obavezu da izgradi na svojoj lokaciji novu autobusku stanicu, a Grad Novi Sad je imao obavezu da sa stare autobuske stanice izmesti me |umesni i me |unarodni saobra|aj. Stav o ni(tavnosti tog dokumenta Vrhovni kasacioni sud obrazla`e na slede|i na-in:

U sporu izme|u tu`ioca ATP Vojvodine i Ilije Devija kao ume(fa-a na strani tu`ioca, a protiv tu`e-nog Grada Novog Sada, Vrhovni kasacioni sud (Ve)e sudije Stojana Joki)a u presudi od 09. maja 2013. godine, presu |uje da su Grad Novi Sad i u to vreme privatno preduze|e je ATP Vojvodina a.d. Novi Sad, 8. maja 2006. zaklju-ili apsolutno ni-(tav ugovor. Podsetimo, prema tom ugovoru ATP Vojvodina je imala obavezu da izgradi na svojoj lokaciji novu autobusku stanicu, a Grad Novi Sad je imao obavezu da sa stare autobuske stanice izmesti me |umesni i me |unarodni saobra|aj. Stav o ni(tavnosti tog dokumenta Vrhovni kasacioni sud obrazla`e na slede|i na-in:

U sporu izme|u tu`ioca ATP Vojvodine i Ilije Devija kao ume(fa-a na strani tu`ioca, a protiv tu`e-nog Grada Novog Sada, Vrhovni kasacioni sud (Ve)e sudije Stojana Joki)a u presudi od 09. maja 2013. godine, presu |uje da su Grad Novi Sad i u to vreme privatno preduze|e je ATP Vojvodina a.d. Novi Sad, 8. maja 2006. zaklju-ili apsolutno ni-(tav ugovor. Podsetimo, prema tom ugovoru ATP Vojvodina je imala obavezu da izgradi na svojoj lokaciji novu autobusku stanicu, a Grad Novi Sad je imao obavezu da sa stare autobuske stanice izmesti me |umesni i me |unarodni saobra|aj. Stav o ni(tavnosti tog dokumenta Vrhovni kasacioni sud obrazla`e na slede|i na-in:

Kako se dokazuje organizovani kriminal

Najbedljivija ilustracija igre koju su institucije vodile u slu-aju ATP Vojvodine jeste trenu-tak hap(en)ja Ilije Devija. Apsurd je tim ve|i (to su pravosudni organi, u jednom mukotrpnom sudskom procesu, pravosna`no utvrdili da je (teta za preduze|e u kome je Devij bio ve|inski vlasnik, napravljena zbog toga (to gradske i republi-ke vlasti nisu ispo(tovale svoje obaveze iz ugovora. Zbog nesavesnog rada institucija, dr`avnih organa koji su bili uklju-e-ni u taj postupak, novoizgra |ena autobuska stanica i prate|i objekti nisu mogli da rade, da sti-u dohodak i izmiruju obaveze. Zbog toga je -itavo preduze|e sa 500 radnika oti(ilo u ste-aj, zaposleni na biro rada a imovini ve|inskog vlasnika, koju je kao uspe(an preduzetnik sticao tri decenije, pretilo je aktiviranje hipoteka -ka`e advokat Nikola Stanojevi(.

On ukazuje da ukoliko je bilo stvarnih propusta ili nezakonitosti u poslovanju tokom 2006, 2007. i ako je Devij trebao da odgovara, onda je pre (est-se-dam godina Poreska uprava ili policija, morala da podnese prekr(ajne ili krivi-ne prijave.

Do(lo je do klasi-ne zamene teza, jer policija i tu`ila(tvo pokre}u krivi-no gonjenje protiv o(te)enog, umesto da postupak usmere ka licima iz dr`avnih struktura koje su prouzrokovale (tetu Gradu, njegovim poreskim obveznicima, preduze|u, zaposlenima i vlasniku

Tu`ila(tvo tvrdi da je Devij o(tetio ATP Vojvodinu: Izgled poslovne zgrade i servisa pre (levo) i posle (desno) privatizacije

navodno pri-inio preduze|u kroz me|usobne pozajmice i ugovore o saradnji izme|u ATP Vojvodine i njegovog mati-nog preduze|a Mankop. Na stranu (to se tu radi o selektivno izdvojenoj dokumentaciji, gde se ne gleda ni osnov ni svrha, niti se vrednuju iznosi koje je Devij), kada je to trebalo, ubacivao u firmu -nagla(ava advokat Stanojevi(.

On dodaje da nije uzet u obzir ni krusni dokaz - da iz ATP Vojvodine novac i imovina nisu „isisivani“, nego naprotiv, u nju je investirano 300 miliona evra, izgra |eni su objekti, zna-ajno profirene delatnosti i zaposleno 200 novih radnika. Vlasnik, drugim re-ima, nije iz preduze|a koje je kupio izvla-io novac i kupovao jahte i avione, nego je razvijao posao i gradio firmu.

U krivi-noj prijavi koju je podnela policija i zbog koje je Devij proveo oko mesec dana u pritvoru, prema va`ejem zakonu

Ako tu`i(dr`avu, bi je(uhap(en

Krivi-ni postupak koji se sada vodi protiv Ilije Devija, nema nikakve veze sa re(enjem problema 24 privatizacije. Devij sam sada usmerava organe gonjenja ka mogu|im po-iniocima krivi-nog dela koje je prouzrokovalo (tetu po grad i preduze|e. Tu (tetu nanetu ATP Vojvodini, radnicima i poveriocima utvrdio je sud, pravosna`nim izvr(nim presudama na -etiri miliona evra. Ona je biti znatno me|e(jana kada se okon-a proces koji je Devij pokrenuo za li-nu od(tetu. Zato je on podneo krivi-nu prijavu protiv tada(nje gradona-elnice i odgovornih lica u gradskim organima. I tu onda, s obzirom na iznos i na to da je postojala spreaga dr`avnih institucija, od republi-kih do gradskih, koje su onemogu|ile rad nove stanice i pored va`ejeg ugovora, mo`emo da govorimo o organizovanom kriminalu. Ali, umesto da se to istra`-i, -iji je interes bio da stanica ne proradi i da se Deviju otme imovina, policija i tu`ila(tvo (ajlu poruku: Ako tu`i(dr`avu, bi je(kriminalizovan i uhap(en -ka`e advokat Nikola Stanojevi(.

